

POSTANOWIENIE

Dnia 10 lutego 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec (przewodniczący,
sprawozdawca)

SSN Bogusław Cudowski

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania Z. B.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Ł.
o zbieg prawa do świadczeń,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 10 lutego 2016 r.,
zażalenia ubezpieczony na postanowienie Sądu Apelacyjnego
z dnia 25 maja 2015 r.,

**uchyla zaskarżone postanowienie i sprawę przekazuje Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 25 maja 2015 r. Sąd Apelacyjny odrzucił - na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c. - skargę kasacyjną Z. B. od wyroku tego Sądu z dnia 22 października 2014 r., którym oddalono apelację wnioskodawcy od wyroku Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 28 listopada 2013 r., oddalającego jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 25 kwietnia 2013 r. dotyczącej prawa do wypłaty tylko jednego z pozostałych w zbiegu świadczeń.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, w przedmiotowej sprawie dopuszczalność skargi kasacyjnej uzależniona jest od przekroczenia „proggu kasacyjności” (art. 398²

§ 1 zdanie pierwsze *in fine* k.p.c.). W skardze kasacyjnej co prawda została wskazana wartość przedmiotu zaskarżenia przekraczająca ten próg (11.676 zł), jednak została ona określona i utrwalona na etapie wnoszenia apelacji na poziomie podanej przez wnioskodawcę kwoty 9.987,48 zł. Zdaniem Sądu odwoławczego, tożsamość rozstrzygnięcia kwestionowanego w apelacji i w skardze kasacyjnej wyłącza dopuszczalność oznaczenia w tej ostatniej wartości zaskarżenia w kwocie innej niż uprzednio w apelacji, co zostało przesądzone w orzecznictwie Sądu Najwyższego (tak np. w postanowieniach z dnia 17 listopada 2010 r., II PZ 34/10, LEX nr 725045; z dnia 14 lipca 2010 r., III CSK 118/10, LEX nr 1375406; z dnia 7 marca 2014 r., IV CZ 132/13, LEX nr 1438422; z dnia 16 października 2014 r., III CZ 42/14, LEX nr 1565771).

W zażaleniu na powyższe postanowienie wnioskodawca wniósł o jego uchylenie, zarzucając naruszenie prawa procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, a to art. 398⁶ § 2 w związku z art. 25, art. 26, art. 396² § 1 oraz art. 130 § 1 i art. 391 § 1 k.p.c., przez odrzucenie skargi kasacyjnej, podczas gdy nie zachodziły prawem przewidziane przesłanki do jej odrzucenia, gdyż rzeczywista wartość przedmiotu zaskarżenia sprawia, że „kasacja” w niniejszej sprawie jest dopuszczalna (wartość przedmiotu zaskarżenia w apelacji stanowiąca sumę należnych świadczeń za ten sam okres, omyłkowo została oznaczona przy uwzględnieniu wartości świadczeń netto a nie brutto).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie okazało się usprawiedliwione.

Niewątpliwie sąd drugiej instancji nie może bezkrytycznie przyjmować twierdzeń strony o wartości przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną. Jednak nie jest trafne stanowisko Sądu Apelacyjnego, że w przypadku tożsamości rozstrzygnięcia kwestionowanego w apelacji i skardze kasacyjnej, wartość zaskarżenia kasacyjnego w każdym przypadku musi odpowiadać wartości „utrwalonej” na etapie wnoszenia apelacji. Swój pogląd w tym zakresie Sąd ten oparł na powołanych postanowieniach Sądu Najwyższego, pomijając, że zapadły one w innych sytuacjach niż występująca w niniejszej sprawie. Postanowienie z

dnia 17 listopada 2010 r., II PZ 34/10 odnosiło się do ustalenia wartości przedmiotu sporu i wartości zaskarżenia w celu określenia wysokości należnych opłat sądowych oraz - co istotniejsze - zapadło w sytuacji niedopuszczalnej zmiany żądania w toku postępowania apelacyjnego. Z kolei postanowienia z dnia 14 lipca 2010 r., III CSK 118/10 oraz z dnia 16 października 2014 r., III CZ 42/14 odnosiły się do oznaczenia wartości przedmiotu sporu i zaskarżenia na podstawie art. 19 § 2 w związku z art. 126¹ § 1 k.p.c. Nie budzi wątpliwości stanowisko, że w takich sytuacjach próby „sztucznego” podwyższania tej wartości tylko w celu przekroczenia progu limitującego dopuszczalność skargi kasacyjnej nie mogą odnieść skutku. Wreszcie pogląd wyrażony w postanowieniu z dnia 7 marca 2014 r., IV CZ 132/13 dotyczył związania - na podstawie art. 365 § 1 k.p.c. - sądu orzekającego o dopuszczalności skargi kasacyjnej orzeczeniem sądu pierwszej instancji ustalającym wartość przedmiotu sporu. Żadna z tych sytuacji nie zachodzi w niniejszej sprawie, w której - jak się wydaje - wartość przedmiotu zaskarżenia kasacyjnego podlega ustaleniu na podstawie art. 22 k.p.c., zaś wartość przedmiotu sporu i przedmiotu zaskarżenia apelacyjnego nie była sprawdzona.

W judykaturze Sądu Najwyższego podkreśla się, że dopuszczalność skargi kasacyjnej z uwagi na wartość przedmiotu zaskarżenia wynika ze szczególnych przepisów o postępowaniu kasacyjnym (art. 398¹ i art. 398² § 1 k.p.c.), co sprawia, iż w procedurze tej w każdym stanie sprawy sąd drugiej instancji lub Sąd Najwyższy mają obowiązek zweryfikowania wystąpienia tej bezwzględnej przesłanki procesowej poprzez sprawdzenie wartości przedmiotu kasacyjnego zaskarżenia (por. np. postanowienia z dnia 15 czerwca 2007 r., II PZ 21/07, LEX nr 951507 oraz z dnia 19 lutego 2014 r., V CSK 275/13, LEX nr 1444465). Błędne wskazanie przez stronę wartości przedmiotu sporu i w konsekwencji wartości przedmiotu zaskarżenia nie jest dla sądu wiążące, gdyż badanie przesłanek dopuszczalności skargi kasacyjnej następuje z urzędu (por. postanowienie z dnia 15 czerwca 2007 r., II CZ 38/07, LEX nr 951278). Dopuszczalności skargi kasacyjnej nie wyznacza zatem wartość przedmiotu sporu lub przedmiotu apelacyjnego zaskarżenia, ale kryterium wartości przedmiotu zaskarżenia kasacyjnego (por. postanowienie z dnia 15 czerwca 2007 r., II PZ 21/07, LEX nr 951507). Przyjęcie zasadności odmiennego stanowiska - jak uczynił to Sąd

Apelacyjny - uniemożliwiłoby, w wypadkach błędnie (omyłkowo lub celowo) zawyżonej wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia apelacyjnego, realizację zasadniczego celu badania dopuszczalności skargi kasacyjnej, jakim jest to, aby rozpoznaniu podlegały jedynie skargi rzeczywiście czyniące zadość wymaganiom ustawy (por. postanowienie z dnia 20 stycznia 2015 r., V CZ 90/14, LEX nr 1652417).

Przy takim założeniu badanie dopuszczalności skargi może zatem obejmować zarówno wypadki, gdy strona skarżąca wskazuje wartość przedmiotu zaskarżenia zdaniem sądu zawyżoną, jak również sytuacje, gdy strona wskazuje tę wartość w ocenie sądu zbyt niską. Gdy sąd drugiej instancji poweźmie wątpliwość co do prawidłowego oznaczenia wartości przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną, to ma prawo i obowiązek jej sprawdzenia i ustalenia prawidłowej - jego zdaniem - wartości. Stwierdzenie, że tak ustalona wartość przedmiotu zaskarżenia jest za niska, obliguje sąd drugiej instancji do odrzucenia skargi kasacyjnej na podstawie art 398⁶ § 2 k.p.c. (por. np. postanowienia z dnia 2 kwietnia 1998 r., II UZ 24/98, OSNP 1999 nr 8, poz. 291; z dnia 23 kwietnia 1999 r., II UZ 39/99, OSNP 2000 nr 20, poz. 768; z dnia 17 maja 2006 r., II PZ 18/06, OSNP 2007 nr 9-10, poz. 137; z dnia 25 września 2007 r., I UZ 20/07, LEX nr 1620500; z dnia 16 czerwca 2015 r., I PZ 4/15, niepublikowane).

Sąd drugiej instancji odrzucił skargę kasacyjną wnioskodawcy wyłącznie ze względu na, po pierwsze - wskazanie w niej wartości przedmiotu zaskarżenia wyższej niż określona w apelacji i po drugie - brak wyjaśnienia przez stronę skarżącą przyczyn tej zmiany. Tymczasem w rozważanej sytuacji odrzucenie skargi kasacyjnej nie mogło nastąpić bez uprzedniego sprawdzenia oznaczonej przez skarżącego wartości przedmiotu zaskarżenia i ustalenia wartości - w ocenie Sądu - prawidłowej.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., orzekł jak w sentencji.